

gældende, uafhængig af nogens Stilling; saa kan man tænke sig en retferdig Overenskomst bragt i Stand, men det kan ikke ske, hvor den ene Part staar fuldstændig afhængig af, hvorvidt han er i Stand til at sælge sin Arbejdskraft eller ej, og hvor den anden staar som den velhavende eller dog økonomisk uafhængige, som kan stille sine Betingelser direkte og indirekte. Derfor er det uheldigt og betydningsløst, i hvert Fald set fra Arbejdernes Standpunkt, at en saadan Sætning kommer ind i Loven. Der er saa kommet noget ind i Lovforslaget om Virksomheder, som skulle tilvejebringe de daglige Livsfornødenheder, og som staa som Undtagelser. Man kan tænke, at der her sigtes paa Bagerier; det er blevet omtalt i det andet Ting, og jeg skal ikke dvæle videre derved. Det vil dog ikke være ubekendt for ærede Medlemmer at der er rejst en Bevægelse i Bagerifaget for at faa Frihed en Dag om Ugen. Det er en Rendsgerning, at det er gennemført andre Steder, hvorfor skulde det saa ikke kunne gennemføres netop her? Der gives ikke noget mere anstrængende og krænkende Arbejde end netop i dette Fag, hvor Arbejderne maa arbejde om Matten og mange Gange om Dagen med. Derfor vilde jeg meget ønske, at der ogsaa navnlig sikres disse Arbejdere en Fridag. — Der er saa talt om, at man skulde opgive Valgdagen, og at det ikke mere skulde være Folketingets Standpunkt, som tidligere, at holde bestemt paa, at Valgdagen skulde være en Fridag. Jeg kan dog ikke se rettere, end at det, at der sikres Arbejderne Ret til at udøve deres politiske Rettigheder har virkelig en overordentlig Betydning, især i disse politiske Tider. Det kan ikke nægtes, at der virkelig gives politiske Forsølgelser, og at der bliver lagt Arbejderne og de økonomisk afhængige Hindringer i Vejen for at udøve de saa politiske Rettigheder, de have, og naar vi en Gang ere komne ind paa dette Spørgsmaal, saa synes jeg ikke, der er nogen Grund til at gaa bort fra sit gamle Standpunkt at faa Valgdagen sat ind i denne Lov som en Fridag. Jeg forstaar ikke heller, hvorfor offentlige Forslystelser og Forsamlinger skulle forbydes; jeg forstaar ikke, hvorledes de kunne trænge Helligdagsfreden, naar blot Guds-tjenesten ikke forstyrres derved. Der er blevet sagt under Forhandlingen af denne Lov, saavel som under Forhandlingen af andre Love, at den menige Del af Befolkningen er ikke moden til Friheden, man skal derfor være varsom med at give den mere Frihed, for at denne ikke skal misbruges. Der er f. Eks. blevet sagt om Handelsstandens unge Mennesker, at vi udsætte dem for Udværelse,

for at de skulle tilbringe deres Fritid paa Beværetninger og alle den Slags Ting, des-som vi vedtage en Lov, hvorved vi give dem for megen Frihed. Mit Standpunkt og det Partis Standpunkt, hvortil jeg hører, har været, at vi samtidig med at skaffe Frihed for Arbejderne ogsaa give dem Frihed til at udøve saadanne Ting, som kunne beskæftige dem paa en for dem nyttig Maade i den Tid, de fik Frihed, og det kan jo dog bedst ske ved Forsamlinger, som de til andre Tider vanskeligt kunne komme til Stede ved, og hvor de kunde forhandle dels socialøkonomiske og dels andre interessante Sager, og dels ogsaa ved, at de kom til saadanne Forslystelser, der virkelig kunne betragtes som sunde og gode Nydelser, saa at disse Mennesker ikke skulde være tvungne til altid at tilbringe deres Fritid paa Beværetninger, som man jo altid plejer at have saa meget imod, men hvilke jeg for øvrigt ikke tillægger den Umoralitet, som der tillægges dem. Jeg tror, at vi skulde lægge Vind paa at opdrage den sunde Fornuft, saa vilde de ikke forfalde til Umaadelighed i nogen som helst Henseende, hvad Nydelse angaar. Man har talt om at etablere Forslystelser inden for den Tid, hvor Forslystelser nu ere forbudte, som i høj Grad kunde have en forebyggende og opdragende Indflydelse paa de Mennesker, som fik Frihed. Derfor kunde jeg i høj Grad ønske, at disse Forslystelser kunne tillades netop ogsaa i den Tid, de nu ere forbudte, thi jeg mener, at naar man giver Frihed, bør man ogsaa give Anvisning paa, hvorledes denne Frihed kan og hvorledes den bør anvendes, og det var det, vi vilde gøre, hvis saadanne Forslystelser bleve tilladte. — Hvorledes det vil blive, skal jeg ikke indlade mig paa, jeg hører jo ikke til dem, der har Kendskab til de politiske Kombinationer, og jeg har jo intet Begreb om, hvilken Skæbne dette Lovforslag kan faa, men jeg vilde ønske, at det vilde blive til Lov, men ganske vist i en saadan Stikkelse, at det ikke bliver modtaget ude i den almindelige Befolkning, som Loven dog tilsigter at skulle gavne, med Uvilje, eller i alt Fald af Hæftallet af dem bliver modtaget med Uvilje, og det tror jeg, og det frygter jeg for, vil blive Tilfældet, hvis det vedtages i den indskrænkede Stikkelse, hvori det her foreligger. Det er ikke heldigt, at man saaledes bestandig henviser den Del af Befolkningen, som trænger allermeest til Frihed og Reformen til Fremtiden, saaledes som det ærede Medlem fra Maribo Amts 5te Valgkreds (H. S. Larsen) gjorde. Han sagde, at i Øjeblikket vilde dette Lovforslag selvfølgelig ikke kunne give Frihed til alle Arbejdere, men i Fremtiden